

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

№ 01- 037 від 25.05. 2022 р.

Кабінет Міністрів України

Копія:

Міністру інфраструктури України

Кубракову О.М.

**Голові Державної служби морського та
внутрішнього водного транспорту України**

Кіндратіву В.З.

Професійна спілка робітників морського транспорту України (далі – ПРМТУ) звертається з наступним.

02 травня 2022 року на офіційному сайті Міністерства інфраструктури України розміщено для обговорення проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння та деякі питання щодо підготовки та дипломування моряків» (далі – проект Положення).

ПРМТУ уважно ознайомила з проектом Положення та зазначає, що **проект Положення у запропонованій редакції не може бути прийнятий та потребує суттєвого доопрацювання** з огляду на наступне.

1. Проектом Положення пропонується визначити порядок та умови дипломування моряків та документообігу під час надання цих послуг, у тому числі із застосуванням **Електронної системи**, власником та розпорядником даних якої має бути Державна служба морського та внутрішнього водного транспорту України (далі – Адміністрація судноплавства).

Однак, **проект Положення не визначає порядок та умови функціонування Електронної системи, вимоги до захисту інформації, у тому числі персональних даних моряків.**

За наявною у ПРМТУ інформацією, на цей час Адміністрація судноплавства не є власником або розпорядником жодної інформаційної системи з питань дипломування моряків, які б відповідали вимогам до захисту інформації та персональних даних, визначених законодавством України.

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

Розробка будь-яких нових інформаційних систем Адміністрацією судноплавства на цей час не здійснюється, а проєкт технічної підтримки, який був спрямований на розробку інформаційної системи в сфері надання послуг морякам, припинений.

Разом із тим, відповідно до Пояснювальної записки до проєкту Положення, реалізація проєкту не потребує додаткового фінансування з державного або місцевого бюджету.

Таким чином, з проєкту Положення залишається не зрозумілим, яка саме інформаційна система буде використовуватися, а також не визначені будь-які фінансові джерела, необхідні для розробки, впровадження та забезпечення функціонування Електронної системи.

Крім того, проєкт Положення передбачає збереження паперового документообігу, наприклад, при поданні скарг або при формуванні рішення про підтвердження кваліфікації моряків тощо.

2. Проєктом Положення пропонується визначити, що підтвердження кваліфікації моряків здійснюватиметься шляхом складання CES-тесту.

ПРМТУ в цілому підтримує запроваджену практику застосування **зовнішніх незалежних систем оцінювання компетентності моряків**, проте звертає увагу, що діючий обсяг ліцензованого використання системи CES, наданий за сприяння проєкту технічної допомоги TAPAS, завершується в серпні 2022 року.

Продовження використання системи CES вимагатиме фінансування за рахунок коштів, призначених на утримання Адміністрації судноплавства або за рахунок додаткових джерел зовнішнього фінансування, які проєктом Положення не визначені.

В умовах воєнного стану в Україні, а також з урахуванням пріоритетів післявоєнного відновлення України, очікуваним є те, що Адміністрація судноплавства буде значно обмежена в можливостях фінансування розробок будь-яких нових інформаційних систем комп'ютерного тестування моряків.

Слід зауважити, що відповідно до проєкту Положення, складання моряками комп'ютерного тестування здійснюватиметься безоплатно з огляду на те, що проєкт Положення не передбачає подання документу, який підтверджує оплату моряком

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДИ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

послуг за допуск до складання комп'ютерного тестування, а також будь-яким іншим чином не визначає платність послуг з перевірки компетентності моряків.

Враховуючи зазначене, ПРМТУ вбачає високі ризики використання «інших», систем комп'ютерного тестування, відмінних від системи CES, які, серед іншого, можуть створити можливості для третіх осіб впливати на результати іспиту моряка, як це вже відбувалося раніше.

В цих умовах абсолютно неприйнятним є скасування вимоги щодо необхідності публікації переліку питань та відповідей на питання тестування на офіційному сайті Адміністрації судноплавства.

Одночасно необхідно звернути увагу, що проектом Положення пропонується забезпечити використання системи CES у якості складової проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – ЄДКІ) для випускників закладів морської освіти. В такому разі, перелік питань тестування повинен бути доведений до відома закладів освіти та слухачів. Водночас, не забезпечення оплати нового ліцензованого обсягу використання системи CES, зробить фактично неможливим проведення ЄДКІ.

3. Мініфраструктури неодноразово наголошувало, що одним з основних завдань реформи системи підготовки та дипломування моряків є виключення «людського фактору» при прийнятті рішень під час оцінки компетентності моряків.

Проте, проект Положення, на жаль, не тільки не виключає «людський фактор», а навпаки, збільшує його вплив, посилюючи юридичну невизначеність діяльності Державної кваліфікаційної комісії моряків (далі – ДКК моряків).

Так, відповідно до пункту 16 розділу I проекту Положення, до складу ДКК моряків входять посадові особи Адміністрації судноплавства та її територіальних органів, які, зокрема, будуть уповноважені:

- здійснювати аналіз документів, що подаються моряками для перевірки їх професійної компетентності та для підтвердження збереження їх професійної придатності;

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

- забезпечувати проведення комп'ютерного тестування та функціонування Електронної системи;
- готувати повідомлення морякам про необхідність надання додаткових відомостей;
- готувати відмови у видачі морякам кваліфікаційних документів.

Однак, проект Положення абсолютно не визначає, які саме документи будуть формуватися посадовими особами – членами ДКК моряків та у який спосіб будуть фіксуватимуться юридично важливі рішення, прийняті конкретним членом ДКК, а саме:

- форму розгляду ДКК моряків заяв моряків (засідання або інша форма);
- умови та порядок формування складу кожної конкретної ДКК моряків для розгляду заяви моряка;
- перелік та форму документів, що будуть оформлені за результатами розгляду заяви моряка та роботи ДКК, а також процедуру підписання рішення про відмову у видачі моряку кваліфікаційного документу.

Наприклад, згідно запропонованої редакції пункту 5 розділу ІХ проекту Положення, відмова у видачі кваліфікаційного документа надається моряку, **підписана головою ДКК моряків** із застосуванням електронного підпису.

Очевидно, що цей пункт потребує уточнення та визначення, чи це буде одна посадова особа – голова **ВСІХ** ДКК моряків, або таких осіб буде декілька, наприклад, залежно від категорії звань моряків, що підтверджуються, або місця розташування територіальних підрозділів Адміністрації судноплавства.

Також не визначена роль, функції, завдання та відповідальність інших посадових осіб – членів ДКК моряків, процедура та форма прийняття рішень за результатами розгляду заяв моряків.

У проекті Положення не визначений порядок формування складу ДКК для розгляду кожної конкретної заяви моряка та механізм забезпечення принципу об'єктивності та упередженості при прийнятті рішень.

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

4. Проєкт Положення не визначає **базові (первинні) кваліфікаційні вимоги**, згідно з якими окрема посадова особа Адміністрації судноплавства може бути призначена на посаду Голови або члена ДКК моряків.

У проєкті Положення передбачено лише, що «спеціальні та індивідуальні **програми** передбаченого Законом України «Про державну службу» **підвищення кваліфікації посадових осіб Адміністрації судноплавства** та її територіальних органів, **які входять до складу ДКК моряків**, складаються з обов'язковим включенням вимог STCW 78, STCW Code, STCW-F, професійних стандартів, що розроблені на їх підставі (за наявності) та цього Положення».

Таким чином, проєкт Положення не вимагає наявності у посадової особи Адміністрації судноплавства будь-якого звання особи командного складу морського судна, досвіду роботи на морських суднах тощо для призначення на посаду Голови або члена ДКК моряків, а лише встановлює вимоги до підвищення кваліфікації, **залишаючи не визначеною базову кваліфікацію членів ДКК**.

Разом із тим, відповідно до Правила I/6 Конвенції ПДНВ-78, кожна сторона забезпечує, щоб управління, керівництво і спостереження за підготовкою та оцінкою моряків проводилися, контролювалися, оцінювалися та забезпечувалися кваліфікованими особами.

Згідно з пунктом 6 Розділу А-I/6 Кодексу ПДНВ-78, будь-яка особа, яка проводить оцінку компетентності моряків під час роботи як на судні, так і на березі, яка призначена для врахування при підтвердженні кваліфікації для дипломування, повинна:

- мати відповідний рівень знань та розуміння компетентності, яка підлягає оцінці;
- бути кваліфікованою в питанні, оцінка якого проводиться;
- отримати відповідне керівництво з методів та практики оцінки;
- мати практичний досвід оцінки; а також якщо оцінка проводиться з використанням тренажера, мати практичний досвід оцінки щодо конкретного типу тренажера під наглядом досвідченого екзаменатора і до його задоволення.

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

Таким чином, проєкт Положення не відповідає вимогам Правила I/6 Конвенції ПДНВ-78.

5. Пунктами 3 та 4 розділу IX проєкту Положення встановлюється, що заява, подана моряком для отримання кваліфікаційних документів або для підтвердження збереження ним професійної придатності, розглядається **Адміністрацією судноплавства протягом 3 робочих днів.**

Кваліфікаційний документ видається моряку у підрозділі з надання адміністративних послуг Адміністрації судноплавства, який моряк зазначив у заяві, чи центрі надання адміністративних послуг, чи державному підприємстві «Сервісний центр морського та річкового транспорту» протягом **2 робочих днів** після прийняття відповідного рішення в **паперовому** вигляді.

Таким чином, посадові особи ДКК моряків Адміністрації судноплавства в термін **не більше 5 робочих днів** мають виконати послідовно такі обов'язкові дії:

- 1) забезпечити реєстрацію заяви моряка, подану в паперовому вигляді, також можливе відцифрування заяви для внесення до Електронної системи (у разі її застосування);
- 2) визначити відповідального виконавця або виконавців (склад ДКК);
- 3) перевірити виконання моряком кваліфікаційних вимог, у тому числі тих, які не можуть бути перевірені автоматично із застосування інформаційних технологій Електронної системи (наприклад, стаж роботи на судах);
- 4) підготувати рішення в **паперовому вигляді** та передати його на підпис голові ДКК моряків;
- 5) оформити кваліфікаційні документи моряка та передати їх для видачі за місцем, зазначеним моряком у заяві.

ПРМТУ підтримує якнайшвидше оформлення кваліфікаційних документів моряків. Проте мусимо звернути увагу, що враховуючи стислі терміни, визначені проєктом Положення, їх дотримання можливо виключно за умови наявності на період введення в дію Положення максимально автоматизованої електронної системи або за наявності значної кількості посадових осіб Адміністрації судноплавства, які входитимуть до складу ДКК моряків.

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

Відповідно до проекту Положення, до складу ДКК моряків можуть входити **виключно посадові особи Адміністрації судноплавства** та її територіальних органів.

Таким чином, є підстави вважати, що проект **Положення передбачає впровадження системи надання послуг, яка не буде у повній мірі забезпечена необхідними ресурсами (кадровими, інформаційними, технічними)**, внаслідок чого може відбутися не зменшення, а, навпаки, зростання корупційної складової.

6. Проектом Положення, на жаль, повністю збережена неефективна та непрозора система оскарження рішень ДКК моряків.

Так, відповідно до розділу X проекту Положення, скарга на рішення ДКК може бути подана Голові Адміністрації судноплавства **виключно у паперовій формі**.

На жаль, не визначена можливість подавати скарги у електронній формі або із використанням Електронного цифрового підпису.

Розгляд скарги здійснюється апеляційною комісією, яка утворюється Адміністрацією судноплавства, протягом 10 робочих днів з дня її подання. До складу апеляційної комісії входять не менше трьох осіб.

Проект Положення визначає, що рішення апеляційної комісії затверджується протоколом засідання та у разі задоволення скарги моряка є підставою для видачі моряку відповідного кваліфікаційного документа.

При цьому, члени апеляційної комісії не можуть входити до складу ДКК.

Таким чином, враховуючи вимоги Правила I/6 Конвенції ПДНВ-78, **будь-які особи, які залучатимуться до складу апеляційної комісії повинні мати необхідну та перевірену кваліфікацію для оцінки компетентності моряків.**

Однак, проект Положення не визначає вимоги до кваліфікації осіб, які можуть входити до складу апеляційної комісії, оскільки ці особи не можуть входити до складу ДКК моряків.

Як зазначалося раніше, з проекту Положення не зрозуміло, яким чином буде формуватися склад першої ДКК, рішення якої буде оскаржуватися, не

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

визначена форма документу, в якому відобразатимуться відомості про персональний склад ДКК.

Відповідно до проекту Положення, до розгляду скарги можуть бути долучені представники Мінінфраструктури, а також члени Громадської ради при Адміністрації судноплавства, які мають можливість використовувати електронний підпис (за згодою).

Однак, повноваження таких осіб не визначені: чи матимуть вони право голосу, як і інші члени апеляційної комісії, або вони лише здійснюватимуть контроль за дотриманням об'єктивності розгляду скарги.

Звертаємо увагу, що скарга подається моряком на ім'я Голови Адміністрації судноплавства, проте рішення щодо розгляду скарги оформлюється протоколом апеляційної комісії, **без будь-якого подальшого затвердження Головою Адміністрації судноплавства.**

Фактично, у процесі оскарження рішень ДКК моряків роль та функція Голови Адміністрації судноплавства обмежується виключно утворенням складу апеляційної комісії.

Крім того, проект Положення також не визначає відповідальність членів ДКК моряків, якими було прийнято необґрунтоване рішення щодо моряка.

Проект Положення на етапі розгляду скарги в апеляційній комісії Адміністрації судноплавства також не передбачає надання моряку права залучати для захисту своїх інтересів адвоката або представника профспілки, членом якої він є.

7. Враховуючи обґрунтування, наведені в пунктах 3 – 6 цього листа, а також поточний рівень кадрового забезпечення Адміністрації судноплавства, можливим є висновок, що запропонована в проекті Положення **система оцінки кваліфікації моряків не буде забезпечена необхідним кадровим потенціалом.**

ПРМТУ звертає увагу, що подібні безсистемні рішення колишнього керівництва Мінінфраструктури та Морської адміністрації вже призводили до повної зупинки дипломування моряків в державних кваліфікаційних комісіях, а також до оголошення конкурсу на добір членів ДКК Морської адміністрації,

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

які б могли залучатися на громадських засадах, що неприпустимо.

8. Відповідно до пункту 2 розділу I проєкту Положення, дія положення, серед іншого, поширюється на:

- заклади фахової передвищої та вищої освіти, які здійснюють підготовку моряків;
- підприємства, установи, організації, які здійснюють підготовку моряків на короткострокових курсах з окремих видів підготовки;
- державне підприємство «Сервісний центр морського та річкового транспорту».

Таким чином, проєкт Положення визначає адміністративні відносини між органом (-ами) державної влади та суб'єктами господарювання, визначеними в пункті 2 розділу I проєкту Положення.

Зокрема, проєкт Положення, серед іншого, визначає:

- нові особливості проведення акредитаційної експертизи освітніх програм, які передбачають присвоєння випускникам звань осіб командного складу морських суден;
- порядок надання пільгових дозволів за заявами судновласників;
- вимоги до закладів з підготовки моряків (розділ XI проєкту Положення), у тому числі вимоги щодо погодження Адміністрацією судноплавства програм підготовки моряків.

Однак, проєкт Положення не визначає терміни надання цих послуг, умови їх надання, платність або безоплатність їх надання, підстави для відмови тощо.

9. Проєкт Положення розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України без Аналізу регуляторного впливу, а повідомлення про оприлюднення не відповідає вимогам, визначеним статтею 9 Закону.

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагарінське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

10. Проект Положення містить численні невідповідності та помилково наведені терміни.

Зокрема, **проект Положення не містить визначення терміну «моряк», який використовується по тексту проекту Положення.**

Визначення терміну «моряк» взагалі відсутнє у чинному законодавстві України.

Враховуючи вищевикладене, існують підстави стверджувати, що **проект Положення спрямований на юридичне закріплення поточних негативних явищ в системі підготовки та дипломування моряків, в тому числі юридичної невизначеності порядку роботи ДКК, а система надання послуг морякам не буде у повній мірі забезпечена необхідними технічними, організаційними та кадровими ресурсами.**

ПРМТУ неодноразово звертало увагу Мінінфраструктури на необхідність комплексного та системного підходу до реорганізації системи освіти, тренажерної підготовки та оцінки компетентності моряків, в тому числі на забезпечення цієї системи мінімально необхідними ресурсами, а також на обов'язковості впровадження системи якості, сертифікованої незалежним органом сертифікації.

Зокрема, позиція ПРМТУ була викладена в листі ПРМТУ від 30 листопада 2020 року № 01-258, яким ПРМТУ попереджала Кабінет Міністрів України про критичні невідповідності у формуванні державної політики в сфері освіти, підготовки та оцінки компетентності моряків.

Однак, на жаль, позиція ПРМТУ не була врахована, що у подальшому призвело до повної зупинки дипломування моряків, а також до наявності системної корупції в цій сфері надання послуг громадянам України.

Враховуючи вищевикладене, ПРМТУ наголошує, що прийняття проекту Положення у запропонованій редакції матиме критичні наслідки та призведе до зупинки роботи системи оцінки кваліфікації моряків, а також до порушення Україною своїх міжнародних обов'язків та зобов'язань.

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагаринське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА РОБІТНИКІВ
МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

MARINE TRANSPORT WORKERS'
TRADE UNION OF UKRAINE

ПРМТУ пропонує невідкладно утворити спільну робочу групу для виконання таких завдань:

- підготовки плану комплексного розвитку системи освіти, підготовки та дипломування моряків;
- проведення оцінки мінімально необхідних кадрових, технічних та фінансових ресурсів для забезпечення роботи цієї системи та впровадження системи якості, сертифікованої незалежним органом з сертифікації.
- комплексного перегляду проекту Положення, особливо з питань чіткого визначення процесів (процедур) надання послуг морякам;
- проведення публічного та прозорого комплексного обговорення концепції реорганізації системи освіти, підготовки та оцінки компетентності моряків.

ПРМТУ пропонує долучити до складу робочої групи представників закладів морської освіти, а також експертів та фахівців громадських об'єднань.

**Голова
Професійної спілки робітників
морського транспорту України**

Олег Григорюк

+380482 42 99 01
+380482 42 99 02

65062, м.Одеса,
Гагарінське плато, 5-Б,
приміщення 1

mtwtu.org.ua
office@mtwtu.org.ua

IBAN UA 51 300614 0000026003500315201
у АТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"
код ЄДРПОУ 02659447